

[Aksel Larsen.]

Medlem Hr. Christmas Møller og Det konservative Folkeparti vilde lade Forfatningsforliget falde, fordi Valgretsaldere skulde være af samme Højde i Danmark som i England, Frankrig, Belgien eller Island.

Men jeg trøster mig med Statsministerens Udtalelse om, at dette Forslag er intet Ultimatum, det er i høj Grad noget, der kan forhandles om, og der vil i det Udvalg, som maatte blive nedsat, naturligvis være Lejlighed til at se paa og tage skyldigt Hensyn til de Bemærkninger, der er fremsat her i Salen under Debatten. Jeg regner saa med, at det vil ske, og jeg haaber, at man vil gøre mest muligt for at faa en virkelig god Grundlov ud af det.

En god Grundlov — ja, dertil regner jeg et noget forbedret Rigsdagssystem. Jeg synes stadig væk ikke, at det System, her er foreslaaet, er særlig godt; det er Fremskridt fra det nuværende, men hvis nu hverken Dampmaskinen eller Elektriciteten var naaet til det danske Samfund, men fandtes andre Steder i Verden, vilde det dog vist være taabeligt at sige: Vi maa endelig passe paa, at Udviklingen gaar lige saa langsomt her som i andre Lande. Lad os først faa Dampmaskinen i et halvt Hundrede Aar og saa begynde med Elektriciteten. Jeg tror, at man vilde anse det for formaalstjenligt at gaa til Elektriciteten med det samme. Paa samme Maade med Etkammersystemet. Hvorfor skal vi kun gaa Halvvejen? Hvis der kun var det Hensyn at tage, som det ærede Medlem Hr. Christmas Møller nu har fremført, at kan man faa mere Arbejde lavet, naar man deler Tingene i to Dele, kunde det gøres, uden at man skulde have denne indviklede Valgmetode og Delingsmetode. Jeg kan se, at denne Valgmetode har i hvert Fald eet praktisk Resultat: at der ikke bliver Forholdstalsvalg her i Landet. Ikke fordi det faar saa aldeles afgørende Betydning, men saa vidt jeg kan beregne, skal der et halvt Hundrede Tusinde Stemmer til for at vælge en Kandidat paa en Rigstingsliste, og det vil dog sige, at de store Partier sikrer sig en ikke ringe Præferencestilling ved denne Form for Valg af Rigsdagen.

Jeg mener, at dette bør fremføres, naar man saa stærkt hævder, at dette er hyperdemokratisk. Hvis man endelig holdt paa, at Rigsdagen maatte deles af arbejdsmaessige Grunde, var det lettere at lade det hele vælge ved Kredsvvalg og Amtsvalg med Tillægsmandater og lade Rigsdagen dele sig i to Halvdele. Saa behøvede det ikke at

gøres saa næsten fortvivlende indviklet, som Tilfældet er efter Forslaget nu.

Jeg haaber, at man vil gaa til en Nedsættelse af Valgretsaldere til 21 Aar, jeg haaber, at man vil fastlægge Parlamentarismen i Forfatningen, og at man vil gøre et betydeligt Skridt hen imod Folkestyre ved at sikre Folkets, Vælgernes afgørende Indflydelse paa de valgte Repræsentanters Handlinger. Uanset om det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch er irriteret eller ikke over mine Synspunkter — at han var irriteret over dem, var jo tydeligt —, fastholder jeg denne Opfattelse, at de valgte Repræsentanter skal være Vælgernes Tjenere; de skal holde deres Valgløfter, og de skal gennemføre Vælgernes Vilje. Derfor mener jeg ikke, man kan have en saadan Paragraf i Grundloven som den, man har; derfor mener jeg, at man skal bekymre sig om noget andet end det, man diskuterer her saa heftigt, om Sikringen af Rigsdagens Mindretal. Man skal gøre noget for at sikre Vælgerne imod, at de svigtes af Rigsdagen, og det gør man, hvis man giver Vælgerne Kontrolret over de valgte, eventuelt udvider den med Tilbagekaldelsesret.

Jeg haaber, at man ved saglige Forhandlinger i det Udvalg, der maatte blive nedsat — jeg beklager, at det formodentlig kun kommer til at omfatte de 4 store Partier —, ogsaa vil tage Hensyn til de øvrige Bemærkninger, jeg har fremført vedrørende Retsplejen og Lægfolks Deltagelse i Retsplejen, vedrørende den personlige Sikkerhed, vedrørende Ekspropriationsbestemmelserne o. s. v.; saa faar vi saa vente og se, hvorledes Forslaget ser ud ved anden Behandling, og hvordan det ser ud med Udsigterne til at faa det gennemført. Det er givet, at vi, som ikke kommer i Udvalget, er nødt til at forbeholde os vor Stilling indtil det Tidspunkt.

Victor Pürschel: Den højtærede Statsminister sagde med Hensyn til Folkeafstemningen, at man skal drage Lære af det, der er sket ude i Verden. Saa er det virkelig højst beklageligt, at han ikke har sørget for, at Kommissionsbetænkningen indeholder Mulighed for, at man kan lære noget om Folkeafstemninger; det er omhyggeligt udeladt; der findes intet, hvoraf den danske Offentlighed kan drage Lære paa det Punkt. Statsministeren er altsaa blevet klogere siden 1920; den Lære kan man drage af det. Statsministeren sagde, at det havde ligget uden for hans Tanke, at en saadan Ret kunde blive tilbudt Mindretallet, dengang